

Халқ депутатлари туман Кенгаши сессияси

Халқ депутатлари Музработ тумани Кенгашининг йигирма биринчи сессияси бўлиб ўтди. Сессияда халқ депутатлари туман Кенгаши депутатлари, тумандаги ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар раҳбарлари, кун тартибидаги масалаларга алоқадор ташкилот ва корхоналар раҳбарлари қатнашдилар.

Сессия ишини халқ депутатлари туман Кенгаши раиси С.Нурмахматов олиб борди.

Сессияда дастлаб: “Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Аҳоли ва ҳудудларни фавқулодда вазиятлардан ишончли муҳофаза қилиш соҳасини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш тўғрисида” 2025 йил 20 октябрдаги ПФ-185-сон Фармонининг ижроси юзасидан туман Ҳокими А.Аматкуловнинг туманда фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш борасида жорий йилнинг 1-чораги давомида амалга оширилган ишлар ҳақидаги ҳисоботи юзасидан;

“Туман Ҳокимининг молия иқтисодиёт ва камбағалликни қисқартириш масалалари бўйича биринчи ўринбосари – туман иқтисодиёт ва молия бўлими бошлиғи С.Холниёзовнинг Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2026 йилда ҳудудларни янгича ёндашувлар асосида ривожлантириш орқали аҳоли даромадини ошириш, барқарор иш ўринларини яратиш ҳамда камбағалликни қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПК-49-сон қарорининг ижроси юзасидан жорий йилнинг ўтган даври давомида амалга оширилган ишлар ҳақидаги ҳисоботи” юзасидан, шунингдек, “Туман ҳокимлигида Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Конунчилик ҳужжатлари ижросини самарали ташкил этишда давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари раҳбарларининг шахсий жавобгарлигини кучайтиришга доир кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2021 йил 10 февралдаги ПФ-6166-сон Фармони ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ijro gov.uz” ижро интизоми идоралараро ягона электрон тизими самарали фаолият кўрсатиш

ни таъминлашга қаратилган кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2021 йил 31 майдаги ПК-5132-сон қарорининг ижроси, Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Давлат органлари ва ташкилотларида ижро интизоми нияда мустаҳкамлашнинг кўшимча чора-тадбирлари тўғрисида” 2025 йил 25 июлдаги ПФ-117-сон Фармони ижросини таъминлаш ҳамда туман ҳокимлигида жисмоний ва юридик шахсларнинг муносабатларини кўриб чиқиш тўғрисида”;

“Туман солиқ инспекцияси бошлиғининг ўринбосари А.Нурмаматовнинг маҳаллий бюджет даромадлари бажарилиши ҳолати, кўшимча режаларни аниқлаш бўйича қилинган ишлар, солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар кесимида бюджетга ҳисобланган ва амалда тўланганлиги, улар бўйича солиқ қарздорлиги тўғрисидаги ҳисоботи” юзасидан;

“Депутат сўровларига ўз вақтида жавоб бериш ҳолатларини кўриб чиқиш бўйича жорий йилнинг ўтган даври давомида амалга оширилган ишлар ҳақида халқ депутатлари туман Кенгаши қотибияти мудир Д.Шербоевнинг ҳисоботи юзасидан маърузалар эштилди.

Шундан сўнг халқ депутатлари доимий комиссияларида: Туман ИИБ Йўл ҳаракати хавфсизлиги бўлими томонидан “Хавфсиз ва ра-

вон йўл” умуммиллий дастури, автомобил йўлларида инсон хавфсизлигини ишончли таъминлаш доирасида амалга оширилаётган ишларни муҳокамаси ҳақида”;

“Туман Ҳокимининг молия иқтисодиёт ва камбағалликни қисқартириш масалалари бўйича биринчи ўринбосари С.Холниёзовнинг маҳаллий бюджет ижроси тўғрисида, туман салоҳиятидан келиб чиққан ҳолда маҳаллий бюджет даромадларининг кўшимча манбаларини шакллантириш ҳамда кўшимча манбалардан фойдаланиш йўналишлари, жумладан, маҳаллий бюджет даромадларини оширишнинг аниқланган резервлари тўғрисидаги ҳисоботи”;

“Музработ тумани маҳаллий бюджетининг 2026 йил бошида шаклланган эркин қолдиқ маблағлари ҳисобидан маблағ ажратиш тўғрисида”;

“2026 йил 1-чораги якунида жамоатчилик фикри асосида шакллантирилган тадбирларни молиялаштиришга йўналтирилган маблағларнинг ҳисоботи тўғрисида”;

“Ўзбекистон Республикаси Вази́рлар Маҳкамасининг “Аёллар дафтери”, “Ёшлар дафтери” ва “Саховат ва кўмак” жамғармалари ҳисобидан ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 462-сонли қарорига асосан “Саховат ва кўмак” жамғармасидан тақсимланган айрим маҳаллаларнинг бюджет режасига ўзгартириш киритиш ҳақида”;

“Туман ҳокимлиги ҳузуридаги “Инфратузилма ва ижтимоий барқарорлик” жамғармаси ҳамда “Ижтимоий дафтарлар” жамғармаси маблағларини мақсадли сарфланиши тўғрисида туман “Инсон” ижтимоий хизматлар маркази раҳбари Ж.Иззатуллаевнинг ҳисоботи тўғрисида”;

“Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш тизимини молиялаштириш тартиб-таомилларини такомиллаштириш тўғрисида” 2025 йил 30 январдаги ПФ-17-сон фармони ижросини таъминлаш юзасидан туман ҳокимлиги ҳузурида ташкил этилган “Инфратузма ва ижтимоий барқарорлик” жамғармаси маблағларини йўналтириш тўғрисида”;

“Туманда аҳоли орасида соғлом турмуш тарзини оммалаштириш, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳолати ҳақида туман Ҳокимининг ёшлар сиёсати, ижтимоий ривожлантириш ва маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари Ф.Раҳмоновнинг ахбороти”;

“Хотин-қизларни кўллаб-қувватлаш, уларга тадбиркорлик фаолиятини амалга оширишга кўмаклашиш, шунингдек, хотин-қизларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида” туман Оила ва хотин-қизлар бўлими бошлиғи М.Тагаеванинг ҳисоботи;

“Туманда санитар-эпидемиологик ҳолат, чиқиндиларни ўз вақтида олиб чиқиб кетилиши бўйича амалга оши-

рилаётган ишлар ҳақида туман санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги бўлими бошлиғи А.Дўскуловнинг ахбороти”;

“Ўзбекистон Республикаси Вази́рлар Маҳкамасининг 2024 йил 11 октябрдаги 665-сон қарорига мувофиқ, туман ободонлаштириш бошқармаси тасарруфидаги ички йўлларни сақлаш ва жорий таъмирлаш ишлари бўйича 2026 йил учун дастлабки “Манзилли рўйхати”ни тасдиқлаш тўғрисида”;

“Туманда автомобиль йўлларини қуриш, таъмирлаш ва сақлаш ҳолати ҳақида жорий йилнинг ўтган даври давомида амалга оширилган ишлар ҳақидаги туман йўллардан фойдаланиш корхонаси давлат муассасаси директори О.Абдурасуловнинг ҳисоботи”;

“Туман сув етказиб бериш хизмати раҳбари А.Амонтурдиевнинг сув ресурсларини бошқариш, сув ҳўжалиги объекларининг техник ҳолатини яхшилаш, шунингдек, туманда сув тежовчи суғориш технологияларини жорий этиш ҳолати тўғрисидаги ҳисоботи”;

“Туман экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши бўлими раҳбари З.Нормуродовнинг атроф-муҳитни муҳофаза қилишнинг ҳолати ҳамда иқлим ўзгаришининг олдини олиш, атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш, ҳудудларни кўкаламзорлаштириш тўғрисидаги ҳисоботи”;

“Туман электр таъминоти корхонаси бошлиғи А.Бердиевнинг туманда электр энергияси (хусусан, энергияни тежовчи технологиялардан фойдаланиш, энергия самарадорлиги) таъминоти бўйича ҳамда коррупцияни олдини олиш ва унга қарши курашиш борасида амалга оширилган ишлар тўғрисида жорий йилнинг ўтган даври давомида амалга оширилган ишлар ҳақидаги ҳисоботи”;

“Ўзбекистон Республикаси Сурхондарё вилояти прокуратурасининг 2026 йил 27 апрелдаги № 16.01-01/26-сон тақдирномасини кўриб чиқиш тўғрисида” масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Ушбу масалалар бўйича музокараларда халқ депутатлари туман Кенгашининг коррупцияга қарши курашиш, давлат органларида очиқликни таъминлаш ва ҳуқуқий масалалар бўйича доимий комиссияси раиси Т.Тангиров, маҳаллий бюджет, тадбиркорликни ривожлантириш ва иқтисодий ислохотлар бўйича доимий комиссияси раиси Л.Мусаев, ижтимоий соҳа, ёшлар сиёсати, маданият ва спорт масалалари бўйича доимий комиссияси раиси О.Оламуродов, аграр, қурилиш, коммунал соҳалар, экология, sanoat ва транспорт масалалари бўйича доимий комиссияси раиси Р.Қорақулов, регламент ва депутат ўринбосари Ф.Раҳмоновнинг ахбороти”;

Сессияда депутатлар кун тартибида муҳокама қилинган масалалар юзасидан ўз муносабатлари, тақлиф ва мулоҳазаларини билдирдилар.

Сессияда муҳокама қилинган барча масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Шу билан халқ депутатлари туман Кенгашининг йи-
гирма биринчи сессияси ўз ишини якунлади.

Комплекс қурилишига старт берилди

Сурхондарё вилояти Ҳокими Улугбек Қосимов тумани-
мизда бўлиб, худудда амалга
оширилаётган қурилиш объект-
лари, истиқболли инвестиция
лойиҳалари ҳамда олиб бори-
лаётган бунёдкорлик ишлари-
нинг бориши ва сифатини
ўрганди.

Дастлаб вилоят раҳбари
халқаро аҳамиятга эга М-39
“Алмати – Бишкек – Шахри-
сабз – Термиз” автомобил
йўлининг 14-22–14-23 километр
қисмида қурилиши режалаш-
тирилган енгил металл кон-
струкциядан иборат замонавий
хизмат кўрсатиш комплекси
лойиҳаси билан танишди.
Лойиҳа тақдироти давомида
мутасаддилар томонидан маж-
муанинг техник кўрсаткичлари,
унда яратиладиган қулайлик-
лар ҳамда кўрсатилиши режа-
лаштирилган хизмат турлари
юзасидан батафсил маълумот-
лар берилди.

Музработ тумани
ҳокимлиги
Ахборот хизмати.

Ҳарбий хизматчи ота-онасига

Мукофот топширилди

Сержант Бахтиёр Холиков
асли туманимизнинг Янгиер
маҳалласидан. Зуваласи
пишқ йигит болагидан ҳар-
бий хизматчи бўлишни орзу-
хавас қилиб яшади. У бу эзгу
ниятига 2009 йилда етишди.

Муддатли ҳарбий хизмат-
ни аъло даражада адо этган
жасур йигит жанговар ва сиё-
сий тайёргарлик синовларидан
ҳам муваффақиятли ўтди. Унга
Навоий вилояти Зарафшон
шаҳридаги ҳарбий қисмга
йўллама берилди.

Мана, 16 йилдирки, Бахти-
ёр Холиков Зарафшонда ватан
посбони деган шарафли номи
оқлаб келяпти. Шундай
мард, жасур ўғлини тарбиялаб
вояга етказганлари учун отаси

Эшмуҳаммад Холиков ва онаси
Рўзиҳол Худойназароваларни
ҳарбий қисм командири муко-
фот билан тақдирлади.

Шу муносабат билан Янги-
ер маҳалласидаги Холиковлар
хонадониди “Ҳарбий хизматчи-
нинг отақонига” ва “Ҳарбий
хизматчининг онақонига”
кўкрак нишонларини топши-
риш маросими бўлиб ўтди.
Унда туман Ҳокимининг масла-
хатчиси Фотима Нормаматова,
“Нуроний” жамғармаси туман
бўлими раиси Эшқобил Со-
биров, маҳалла фуқаролар йи-
гини раиси Соатмурод Менг-
лиев ҳозир бўлдилар.

А.ЙЎЛДОШЕВ,
Суратда: шодиёна жараё-
нидан лавҳа.

2026 йил — «Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятни юксалтириш йили»

«ҲУЖЖАТ ИШЛАБ ЧИҚИШ»ДАН «НАТИЖАГА ЭРИШИШ» ТАМОЙИЛИГА ЎТИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг фармони бил-
ан “Маҳаллани ривожланти-
риш ва жамиятни юксалти-
риш” йилида устувор йўналиш-
лар бўйича ислохотлар дастур-
лари ва “Ўзбекистон – 2030”
стратегиясини амалга оши-
риш бўйича Давлат дастури
тасдиқланди. Унда барча йўна-
лишларда қатор муҳим чора-
тадбирлар, юксак мақсад-ва-
зифалар ўз аксини топди.
Мазкур дастуруламал ҳужжат
ва унда кўзда тутилган вази-
фалар ҳақида Олий Махлис
Қонунчилик палатаси депута-

ти Севара Убайдуллаева ўз му-
носабатини билдирди:

– Бугун мамлакатимизда
амалга оширилаётган ислохот-
ларнинг бош мақсади – инсон
қадрини улуглаш, халқимиз
учун муносиб турмуш шаро-
итини яратишдан иборат. Дав-
латимиз раҳбари Шавкат Мир-
зиёев томонидан тасдиқланган
2026 йилга мўлжалланган усту-
вор ислохотлар дастурлари
ҳамда “Ўзбекистон – 2030”
стратегиясини “Маҳаллани
ривожлантириш ва жамиятни
юксалтириш йили”да амалга
оширишга оид Давлат дас-
ту-

Кекса авлод вакиллари ҳаёти ва фаолияти

ЁШЛАР УЧУН ИБРАТ МАКТАБИ

Халқимизнинг Иккинчи жа-
ҳон уруши даврида кўрсатган
жасорати, бўкимлас иродаси
ва матонати, инсонпарварлик
фазилатлари авлодлар учун
муқаддас хотира ва одамий-
ликнинг юксак намунаси бўлиб
қолмоқда. Бугунги тинч ва
осойишта, эркин ва фаровон
ҳаёт учун азиз жонини фидо
қилган аждодларимизнинг
ёркин хотирасини ёд этиб,
уларнинг эзгу ишларини му-
носиб давом эттириш тинчлик-
ни буюк неъмат деб билади-
ган бағрикенг ва олижаноб
халқимизга хос азалий қадр-
ятдир.

Маълумотларга кўра, уруш
арафасида Ўзбекистонда 6,5
миллион аҳоли яшаган бўлса,
шундан 1 миллион 500 минг-
дан зиёди фронтга сафарбар
этилган. Бу ўша пайтдаги хал-
қимизнинг 22 фоизини, меҳ-
натга яроқли аҳолининг эса
40-42 фоизини ташкил этган.
Урушда ўзбекистонлик жангчи-
лардан 500 мингдан кўпроги –
фронтга сафарбар этилган-
ларнинг ҳар учтасидан бири
халок бўлди, 60 мингдан ортиқ

ҳамюртимиз ногирон бўлиб
қайтди.

Халқимиз уруш йилларида
чинакам матонат ва жасорат
кўрсатганлиги тарихдан аён.
Юртимизга бир миллионга
яқин киши эвакуация қилин-
ган. Уларнинг 200 мингдан зи-
ёди болалар бўлган. Юзлаб
ўзбек оилалари бу болаларни
ўз паноҳига олган. Тошкентлик
Шомаҳмудовлар оиласи 14 на-
фар, каттакўргонлик Самадов-
лар оиласи 12, бухоролик
Жўраев ва Ашурхўжаевлар
оиласи 8 нафардан болани ўз
бағрига олган. Бундай мисол-
ларни яна кўплаб келтириш
мумкин.

Хотира бу шунчаки ўтмиш-
ни эслаш эмас, балки ундан
сабоқ олишдир. Қадрлаш эса
инсон, унинг ҳаёти ва меҳна-
тига юксак ҳурмат кўрсатиш
демакдир. Шу маънода, бугун-
ги кунда амалга оширилаёт-
ган ислохотлар ҳам айнан ин-
сон қадрини улуглаш, унинг
ҳуқуқ ва манфаатларини таъ-
минлашга қаратилгани билан
аҳамиятлидир.

(Давоми 2-бетда.)

Мард ўғлонлар хотираси ёд этилди

9 май – Хотира ва қадрлаш
куни муносабати билан Сур-
хондарё вилоятида Иккинчи
жаҳон уруши йилларида фронт
ортида меҳнат қилган фахрий-
ларга чуқур эҳтиром кўрсати-
либ, мустиқлик йиллари Ва-
тан тинчлиги, юрт ободлиги
йўлида жон фидо қилган мард
ўғлонлар ёдга олинди.

Музработ туманида улғай-
ган сержант Зиёдулла Қўлдо-
шев тоғли ҳудудларда мамла-
катимиз чегараларини бузиб
киришга ҳаракат қилган бос-
қинчи тўдалар билан бўлган
жангда 2002 йил 30 августда
қаҳрамонларча халок бўлган. 24
ёшида Ватан учун жон тиккан
ўғлон бундан ўттиз бир йил
аввал тумандаги 33-умумтаъ-
лим мактабини битириб,
Фаргона вилоятидаги ҳаво-де-
сант қўшинларига қарашли
ҳарбий қисмлардан бирида
муддатли ҳарбий хизматни
ўтади. 2000 йилда Давлат
хавфсизлик хизмати идорала-
рига қабул қилинди. У оилада-
ги уч ўғил ва икки қизнинг
тўнғичи эди.

Президентимизнинг фар-
монига мувофиқ вафотидан
сўнг “Жасорат” медалли билан
мувофотланган марҳум ҳарбий
хизматчининг номи абадий-

лаштирилиб, Музработ туман-
идаги ўзи ўқиган 33-мактаб-
ни 3.Қўлдошев бюсти ўрнатил-
ган. Туманининг Йўлчи маҳал-
ласидаги кўчалардан бирига
унинг номи берилган. Жасур
ҳарбий хизматчи таълим-тар-
бия олган мактабда ташкил
этилган Хотира бурчаги ўқув-
чиларни Ватанга садоқат, юрт-
га муҳаббат, мард, жасур аж-
доқлар аънаъасига ҳурмат ру-
ҳида улғайтиришга хизмат қил-
моқда.

Хотира ва қадрлаш кунини
арафасида Музработ тумани
Ҳокими Абдулла Маматкулов
бир гуруҳ ҳарбий хизматчилар
ҳамроҳлигида Зиёдулла Қўлдо-
шев камолга етган хонадонда
бўлиб, оила аъзолари ҳолидан
хабар олди. Улар билан дил-
дан суҳбатлашиб, юртимиз тинч-
лиги, халқимиз осойишталиги
учун жон фидо қилган ўғлон-
нинг хотирасини ёд этди. Тенг-
дошлари ва сафдошларига
ибрат бўлган юксак фазилат-
лари эсга олинди. Мард, жа-
сур йигитни тарбиялаб, ул-
ғайтирган оилага чуқур эҳтиром
ва маънавий кўмак рамзи си-
фатида совғалар топширилди.

Холмўмин
МАМАТРАЙМОВ,
ЎЗА мухбири.

та норматив-ҳуқуқий ҳужжат
лойиҳаси тайёрланади. Бу ҳуж-
жатлар ислохотларнинг ҳуқуқий
ҳимоясини таъминлайди ва
тизимли ўзгаришларнинг да-
вомийлигига хизмат қилади.

Жорий йилги дастурлар-
нинг энг муҳим хусусияти улар-
нинг қорозда қолмаслигига
қаратилгандир. Энди исло-
хотлар “ҳужжат қабул қилиш”
билан эмас, балки “аниқ нати-
жага эришиш” билан баҳола-
нади. Ҳар бир соҳада самара-
дорлик кўрсаткичлари белги-
ланган. Бу эса масъул раҳбар-
лар фаолиятини аҳоли ҳаёти-
даги реал ўзгаришлар орқали
баҳолаш имконини беради.
Агар маҳаллада йўллар таъ-
мирланса, ичимлик суви яхши-
ланса, иш ўринлари яратилса
– демак, ислохот ишламоқда.

(Давоми 2-бетда.)

2026 йил — «Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятни юксалтириш йили»

«ХУЖЖАТ ИШЛАБ ЧИҚИШ»ДАН «НАТИЖАГА ЭРИШИШ» ТАМОЙИЛИГА ЎТИЛАДИ

(Бошланиши 1-бетда.)

2026 йилнинг “Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятни юксалтириш йили” деб эълон қилиниши давлат сиёсатида маҳалланинг ўрни янада ошганини кўрсатади. Чунки одамлар кундалик ҳаётида давлатни айнан маҳалла орқали ҳис қилади.

Дастур доирасида маҳаллалар инфратузилмаси яхшила-нади, ички йўллар, педёларлар ва велойўлаклар барпо этила-ди, ижтимоий объектлар таъмирланади, маҳалла маблағла-рининг сарфи очик ва шаф-фоф бўлади. Бу ўзгаришлар, аввало, оддий инсон ҳаётига шароит ва қулайлик яратишга хизмат қилади.

Дастурларни ишлаб чиқиш жараёнида илк бор кенг жамоатчиликнинг фикри кенг қам-

ровда инобатга олинди. Интер-нет орқали 5 миллиондан ортиқ фукаро лойиҳалар билан та-нишди, 22 мингдан зиёд так-лиф келиб тушди. Энг муҳими, шулардан миннга яқин амалий ва конструктив таклифлар Дав-лат дастурига киритилди.

Хусусан, аёллар ва болалар-га нисбатан эъравонлик учун жазони кучайтириш, педофи-лия учун умрбод озодликдан маҳрум этиш жазосини жорий этиш, ипотека ва электромо-биль хариди бўйича кредит-ларни соддалаштириш, эколо-гик ҳуқуқбузарликлар учун жа-вобгарлиқни кучайтириш шу-лар жумласидандир. Бу қарор-лар давлат бошқарувида халқимизнинг ташаббуслар билан фаол иштирок этганини кўрсатади.

Дастурларни ишлаб чиқиш-да илк бор нафақат юртимиз-даги, балки хориждаги ватан-дошларимизнинг ҳам овози эшитилди. АҚШ, Германия, Туркия, Франция, Канада, Ко-рея, Япония, Швеция, Порту-галия ва Қозоғистонда исти-комат қилаётган ватандошла-римиз иштирокида қизгин му-ҳокамалар ташкил этилиб, 60 га яқин муҳим таклифлар олин-ди. Бу таклифлар орасида тад-биркорлиқни қўллаб-қувват-ловчи “Export-as-a-service” (эк-спортни сервис сифатида так-лиф этиш) ва “performance-based subsidy” (натижага боғланган имтиёз) каби замо-навий иқтисодий моделлар, шунингдек, таълим ва адво-ка-тура тизимини рақамлашти-ришга оид ташаббуслар бор.

Яна бир муҳим жиҳат шун-даки, ватандошларимиз томо-нидан илгари сурилган ва Дав-лат дастуридан жой олган энг муҳим ижтимоий таклифлар-дан бири – бачадон бўйни ва кўкрак бези саратони бўйича ягона рақамли скрининг тизи-мини жорий этишдир. Бу ти-зимнинг афзалликлари нима-да? Вақтни тежаш ва эрта таш-хис: саратоннинг ушбу турла-ри эрта босқичда аниқланса, 90-95 фоиз ҳолатда тўлиқ да-волафди. Рақамли тизим хавф гуруҳидаги аёлларни ав-томатик аниқлаб, уларни тек-ширувга таклиф қилади.

Инсон омилини камайти-риш орқали барча тиббий маъ-лумотлар ягона базада бўла-ди. Бу эса хато ташхис қўйиш хавфини камайтиради ва да-

волаш жараёнини мониторинг қилиш имконини беради. Ти-зим қайси ҳудудда касаллик кўп учраётганини кўрсатиб бе-ради ва давлат ресурслари-ни айнан ўша ерга йўналти-ришга ёрдам беради.

Шу ўринда таъкидлаш ло-зимки, Давлат дастурининг тўлиқ амалга ошиши устидан парламент назорати ҳам кучай-тирилади. Ҳар ярим йилда ҳукумат ҳисоботи эшитилиб, маблағларнинг мақсадли сарф-ланиши ва белгиланган вази-фаларнинг ижроси таҳлил қилиб борилади. Бу эса қабул қилинган қарорлар амалда са-мара беришини таъминлайди.

Бир сўз билан айтганда, 2026 йилга мўлжалланган ис-лохотлар дастури – бу мамла-кат тараққиётининг аниқ ҳара-катлар ҳаритасидир. Энг му-ҳими, ушбу ислохотлар ҳар бир оила, ҳар бир маҳалла ва ҳар бир инсон ҳаётига, тақдирига дахлдор ўзгаришлардир.

ЎЗА МУХБИРИ
Муҳтарам КОМИЛОВА
ёзиб олди.

Кекса авлод вакиллари ҳаёти ва фаолияти

ЁШЛАР УЧУН ИБРАТ МАКТАБИ

(Бошланиши 1-бетда.)

Сўнгги йилларда юрти-мизда “инсон кадри учун” тамойили асосида кенг қўлмал ислохотлар амал-га оширилмоқда. Жумладан, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, камбағаллиқни қис-қартириш, таълим ва тибби-ёт тизимини ривожлантириш, ёшлар ва аёлларни қўллаб-қувватлаш каби йўналиш-лардаги ишлар – буларнинг барчаси инсонни эъзозлаш-га хизмат қилмоқда. Бу эса Хотира ва қадрлаш кунининг мазмун-моҳияти билан уз-вий боғлиқдир.

Айниқса, уруш ва меҳ-нат фахрийларига кўрсати-лаётган эътибор, уларнинг ҳолидан хабар олиш, мод-дий ва маънавий қўллаб-қувватлаш ишлари халқи-мизга хос инсонийлик ва бағрикенглик фазилатлари-нинг ёрқин ифодасидир. Бу анъаналар янги Ўзбекис-тонда янада мустаҳкамла-ниб бормоқда.

Шу билан бирга, тарихий хотирани асраш, ёш авлод-ни ватанпарварлик руҳида

тарбиялаш, тинчлик қадри-ни англатиш ҳам бугунги ис-лохотларнинг муҳим қисми-га айланмоқда. Чунки ўтмишни билмаган халқнинг келажаги мустаҳкам бўлмай-ди.

Ҳар йилгидек, бу йил ҳам 9 май – Хотира ва қадрлаш кунини умумхалқ байрами си-зфатида кенг нишонланди. Давлатимиз раҳбарининг 2026 йил 16 апрелдаги “9 май – Хотира ва қадрлаш кунига тийёргарлик кўриш ва уни ўтказиш чора-тадбирла-ри тўғрисида”ги қарорига кўра, Иккинчи жаҳон уруши йилларида фашизмга қарши курашларда қурбон бўлган, ота-боболаримиз, истиклол даврида Ватанимиз муста-қиллиги ҳимояси йўлида жон фидо этган мард ўғлон-ларимиз хотираси ёд этил-ди. Бугунги кунда орамизда соғ-саломат яшаб келаётган уруш ва меҳнат фахрийла-рига ҳурмат-эҳтиром кўрса-тилди. Барча корхона ва таш-килотларда, таълим муасса-саларида, маҳаллаларда турли маънавий-маърифий

тадбирлар, давра суҳбати ва учрашувлар ташкил этилиб, уларнинг шонли умр йўли, меҳнат фаолияти ҳақида сўз юритилиб, ёшларга сўзлаб берилди. Бу эса ёш авлод-ни ватанпарвар инсонлар этиб камол топтиришда жа-сорат ва матонат мактаби бўлиб хизмат қилади.

Дарҳақиқат, 9 май – Хо-тира ва қадрлаш кунини од-дий кун эмас, балки халқи-мизнинг юрагида муҳрлан-ган тарих, сабоқ ва инсо-нийлик рамзидир. Бу кунда биз фақатгина ўтмишга на-зар ташламаймиз, балки бугунги тинч ҳаётимизнинг қандай қурбонликлар эвази-га барпо этилганини яна бир бор теран англаймиз.

Иккинчи жаҳон уруши йиллари миллионлаб инсон-ларнинг тақдирини ўзгар-тирди. Жанг майдонларида қаҳрамонлик кўрсатганлар, фронт ортида тинмай меҳ-нат қилганлар – барчаси бугунги осийишга кунлари-мизнинг сабабчиси. Улар кўрсатган жасорат ва сабр-бардош бугунги авлод учун ибрат мактаби.

Бугунги тинч осмон, бар-қарор ҳаёт ва кенг имкони-ятлар учун улар олдида қарз-дормиз.

Абдували БҲРИЕВ,
ЎЗА мухбири.

Одам савдоси

Трансмиллий жиноят

Бу муаммо бугунги кунда жаҳон ҳамжамиятини жиддий ташвишга солаётган глобал масалалардан биридир. Нега-ки, у инсоннинг дахлсиз ҳуқуқларини, кадр-қиммати, осийишга ҳаёт ва келажагига жиддий путур етказувчи на сарҳад, на миллат танламай-диган иллатдир.

Одам савдоси инсонни ўз эркинлигидан маҳрум қилиш баробарида, бировларнинг қўлида қул бўлишга маҳкум эта-ди, тақдирини ва келажагини оёқ ости қилади. Ана шундай жи-ҳатлари билан ҳам у оғир ва жirkanч жиноятлардан бири ҳисобланади. Бу иллат, айни-қса, аёллар ва болаларни ўз домига тортаётгани инсоният-ни қаттиқ ташвишга солмоқ-да. Ушбу уюшган трансмиллий жиноят тури инсонлардан оғир меҳнат, мажбурий донорлик, фоҳишалик ва бошқа мақсад-ларда фойдаланишдек жи-рканч кўринишда намоён бўлмоқда.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти маълумотига кўра, дунёда ҳар йили қарийб 3 мил-лионга яқин киши ана шундай иллатга дучор бўларкан, шун-дан, 600-800 мингга яқини аёл-лар ва болаларни ташкил этиб, одам савдоси балосидан жабр қўриши қайд этилмоқда. Одам

савдоси фибрибгарларнинг хийла найранглари оқибати-да инсонни алдаб, ишга жалб қилиш, ёллаш, куч ишлатиш ёки зўрлик қилиш, эксплуатация қилиш орқали амалга оши-рилиши барчамизга аён.

Маълумки, эксплуатация одам савдосининг асосий эле-менти ҳисобланади. Бу жино-ят билан шуғулланувчи жино-ий гуруҳ аъзолари жабранув-чини даромад кўриш мақса-дида ёллайди. Турли жirkanч ишларга ундайди.

Мамлакатимизда ҳукумати-миз томонидан бундай иллат-ларга қарши курашиш мақса-дида бир нечта халқаро шарт-номалар имзоланиб, самара-ли ишлар йўлга қўйилган. Жум-ладан, кенг жамоатчилик ўртасида, қолаверса, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган вакил-лари билан ҳамкорликда жой-ларда бу иллатнинг салбий оқибатлари ҳусусида тарғибот ва ташвиқот ишлари олиб бо-рилмоқда. Шундай экан, бун-дай жirkanч иллатга қарши курашишда ҳар биримиз бир ёқадан бош чиқариб, онгли муносабатда курашмоғимиз лозим.

Сайдулла

ШОБЕРДИЕВ,

ДХХ Чегара қўшинлари хиз-

матчиси.

қўмитаси Сурхондарё ви-лояти вакиллиги эксперти ҳулосасига кўра ушбу диск-даги маълумотлар амалда-ги давлат тузумини Конс-титущияга хилоф равишда ўзгартиришга, ҳокимиятни эгаллашга қаратилган тур-ли чақириқлар мавжуд эмас, диний экстремизм, сепаратизмни тарғиб қилувчи материаллар си-расига кирмайди. Аммо Ра-

Инсон ва қонун

Виртуал олам хавфи

ортиқча ва асосиз тўлаб юбо-рилганлиги аниқланган. Тер-гов-суриштирув ва суд жара-ёнида қонунбузар ўз айбига икдор бўлишдан бошқа чора топа олмади.

Суд ҳукмига кўра, Ўзбекис-тон Республикаси Жиноят ко-дексининг 59-моддасига бино-ан О.Ўсаровга тайинланган жа-золарни бир-бирига қисман қўшиш йўли билан жиноятлар мажмуи бўйича узил-кесил 1 йил 6 ой муддатга мансабдор-лик ва моддий жавобгарлик билан боғлиқ лавозимларда ишлаш ҳуқуқидан маҳрум қилиб, иш ҳақининг 20 фоизи миқдорини давлат даромади ҳисобига ушлаб қолган ҳолда 2 йил 3 ой муддатга ахлоқ ту-затиш ишлари жазоси та-йинланди.

Етказилган зарарларни қоплаш мақсадида тўланиб ви-лоят прокуратурасининг депоз-ит ҳисоб рақамида сақлана-ётган жами 190709520 сўм, шу-нингдек, Иқтисодий жиноят-ларга қарши курашиш Депа-ртаменти давлат молиявий назорати инспекцияси вило-ят бошқармасининг депозит ҳисоб рақамида сақланаётган жами 19435000 сўм зарар сум-маси давлат фойдасига ўтқа-зилди. Собиқ мактаб дирек-торининг давлат зарарига кўрсатган “хотамтой”лигининг оқибати бу.

Ш.УМАРХОНОВ,
Сурхондарё вилояти проку-
ратураси прокуратура орган-
лари тергов тармоқлари фа-
олияти устидан назорат
бўлими прокурори.

А.Йўлдошев
Ўзбекистон Журналистлари
уюшмаси аъзоси.

Психолог талқини

Ёшларда масъулият ҳиссини шакллантириш

Ёш авлодни масъулиятли, ўз ишига виждонан ёндаша-диган қилиб тарбиялаш ҳозирги куннинг долзарб масала-ларидан биридир. Бу уларнинг нечоғли таълим-тарбия ол-ганлигига, билим, масъулиятлилик, сабрлилик, меҳнат-кашлик каби ҳусусиятларнинг қандай шаклланганлигига бевосита боғлиқ.

Шахснинг камолга етиши жараёнида, кундалик бажа-радиган фаолиятларида масъулиятлилик ҳисси талаб қи-лади. Масъулиятни ҳис қилган инсон ўз ишини доимо пу-хта режалаштириб, унинг оқибатларини олдиндан тасав-вур қила олади ва зарур натижага эришиш учун бутун кучи ва салоҳиятини сафарбар этишга қодир бўлади.

Масъулият – ўзининг маъна-вий бурчи ва ҳуқуқий қоидала-рини бажариш билан ифода-ланадиган шахснинг жамиятга алоҳида ижтимоий, маънавий ва ҳуқуқий муносабатини акс эт-тирувчи этика ва ҳуқуқ катего-риясиридир. Ушбу таъриф фал-сафа лугатларида келтирилган бўлиб, масъулият тушунчаси фақатгина маънавий, балки ҳуқуқий ва бошқа ижтимоий му-носабатлардан келтириб чиқа-рилади.

Психология фанида эса масъулиятлилик тушунчаси тур-лича ёндашувлар асосида ўрга-нилган ва турлича талқин қи-лади. Психологик адабиётлар таҳлиliga кўра, масъулиятнинг вужудга келиши ва ривожла-ниш қонуниятини илк бор фран-цуз олими Жан Пиаже томони-дан ўрганилган. Унинг “Боланинг ахлоқий фикрлаши” деб ном-ланган илмий иши кўплаб тад-қиқотларга туртки бўлган. Жан Пиаженинг фикрича, ўйин шун-дай қоидалар тизимки, уни ҳурмат қилиш ва унга риоя қилиш зарур. Лекин боланинг онига бу қоидаларни тўғридан-тўғри сингдириб бўлмайди. Аввал болалар ҳар хил ўйинлар-нинг қоидаларини билишлари керак, яъни шу ўйинда ўзлари-га ажратилган ролнинг моҳия-тини англаб етадиган даража-да ўзлаштириши керак.

Россиyalик психолог олим С.Л.Рубинштейн масъулиятни умумфалсафий негизи асосда ўрганган. Унинг таъкидлашича, инсон хатти-ҳаракатлари нафа-қат ташқи муҳитга боғлиқ, бал-ки ички детерминацияга ҳам асосланади. Бунда улар қуйи-даги позицияларда акс этади: “барча каби” ва “мен ўзим”. Ин-сон ҳамма каби иш қўриб, ўз хатти-ҳаракатлари учун масъу-лиятдан қутилади. “Мен ўзим” позицияси эса инсонни олам-га бефарқ эмаслигини намоён этиб, шахс масъулиятининг ри-вожланишига таъсир қилади.

Масъулиятни ҳис қилган ин-сон ўз ишини доимо пухта ре-жалаштириб, унинг оқибатлари-ни олдиндан тасаввур қила ола-диган ва зарур натижага эри-шиш учун бутун кучи ва салоҳи-ятини сафарбар этишга қодир бўлади. Ёшларда масъулиятни ўстиришнинг энг қулай йўли, бу аввало, ота-оналарнинг билим-ларини ошириш, уларда соғлом тафаккур ва илмий дунёқара-ни шакллантиришдир. Чунки оилада ўрнатилган муҳит, ота-

оналарнинг тарбияланганлик даражаси, ўз вазифаларига нисбатан ёндашуви боланинг дунёни идрок этиши ва юксак ҳислари ривожланишига бевоси-та таъсир қилади. Шундай экан, ота-оналардан фарзанд олдидаги, эл-юрт олдидаги маънавий бурчини тўғри англаш, оилавий муносабатлар доираси-да ҳаётга, инсонга, Ватанга ва миллатга ижобий муносабатни шакллантириш талаб этилади.

Оила қанчалик инोक, уюшган ва мустаҳкам бўлса, унинг нор-матив таъсири ҳам шунчалик ижобий ҳамда самарали бўла-ди. Бундай оилада ўзининг қад-риятларидан ташқари жамият-нинг қадриятлари, қонун-қоида-лар ва нормалар ҳурмат қили-нади, бола бошидан жамиятда яшашга ўргатилган бўлади. Унинг аҳамияти шундаки, фар-занд мактабгача тарбия муас-сасасида ҳам, кейинчалик мак-таб, олий таълимда ўқиганда ҳам тартибли, интизомли, айтилган вазифа, берилган топшириқлар-ни масъулият билан виждонан бажарадиган бўлиб, болалар жа-миятда ҳаммаша ўз ўрнига эга бўла олади. Бундай фарзандга турли бидъатлар, бемаза чаки-риқлар, даъватлар таъсир этмай-ди, мустақил фикрли, пок вий-донли инсон бўлиб етишади.

Ёшларда масъулият ҳиссини шакллантиришнинг яна бир му-ҳим омилли улар таълим олаётган масканлардир. Мақзур таълим масканларидаги педагог ходим-лар муносабатлари ва ҳулқ-атво-ри, уларнинг таълим олувчилар-га бўлган талаб ва бурчларини қай даражада бажараётганлик-лари билан боғлиқдир. Ўқувчи-ларнинг ўзига хос ижтимоий пси-хологик, индивидуал ҳусусиятла-рини ҳисобга олган тарзда фао-лиятни ташкил этиш ҳам ёшлар-да масъулият ва бошқа ижобий ҳислатларни шакллантирувчи омиллар қаторига қиради.

Ҳулоса ўрнида айтиш мумкин-ки, масъулиятлилик шахс си-фатларидан бири бўлиб, унинг шаклланиши бир қатор объек-тив ва субъектив омилларга боғ-лиқ. Яъни, ёшларда масъулият-лилик ҳиссининг қай даражада шаклланганлиги унинг индиви-дуал-психологик ҳусусиятлари, ижтимоий муҳити, жумладан, оиладаги шахсларо муносабат-лар характери, таълим ва тарбия жараёнининг тўғри ташкил этил-ганлиги билан белгиланади.

Ҳусан СҲФИЕВ,
12-мактаб психологи.

Erta turmush qurish

yoxud uning yoshlar oʻrtasida salbiy oqibatlarini va oldini olishda psixolog faoliyatining mohiyati

O'quvchilar orasida erta nikoh va erta tug'ruq xavflarini kamaytirishda psixologik xizmat ham katta ahamiyat kasb etadi. Psixologik profilaktika konsultatsiya va ta'lim-tarbiya ishlarining birgalikdagi roli, muammoning mazmun-mohiyatini ochib beradi. Psixologiya yoshlar lri, motivatsiya, xavfsiz muhit va xavfsiz munosabatlarni tahlil qiladi.

Ta'lim tizimida o'quvchi yoshlar orasida sog'lom fikrlaydigan muhit yaratish, kelajagini belgilab olgan, maqsadli aniq yoshlarni tarbiyalash bugungi kunning dolzarb mavzusi hisoblanadi. Erta nikohning sababchi omillari bu albatta, bilim yetishmasligi, kelajakni rejalash-tirmaslik, uyda kattalarning o'rni yo'qligi, nosog'lom fikrlash, qarindosh-urug', aldanib qolish kabilardan iboratdir. Psixologik xizmatning mazmun-mohiyati profilaktika (oldini olish) yoshlar orasida erta nikoh (tug'ruq xavflari kamaytirish uchun), bilim, ko'nikma, ijtimoiy jihatdan o'quvchini qo'llab-quvvatlash tizimini mustahkamlashdir. Ta'lim-tarbiya faoliyatida darsdan tashqari darslar, hayot ko'nikmalari bo'yicha trening mashqlari va davra suhbatlari o'tkazib borish, erta turmush qurish va voyaga yetmaganlar o'rtasida nikohga olish qizlarning

salomatligiga nafaqat zarar yetkazadi, balki bir umrga nogiron bo'lib qolish xavfiy ham t'g'diradi. Bu salbiy holatlar haqida to'liq tushunchalarni maktab hamshirasi hamda sinf rahbarlari birgalikda yig'ilishlari o'tkazib, o'quvchi qizlarga yetkazilisa va tushuncha berilsa maqsadga muvofiq bo'lardi. Xavfli internet, mobil tarmoqlardan oqilona foydalanishni o'rgatish, yoshlarning bo'sh vaqtni mazmunli tashkil etish ham lozim. Qizlar va yoshlar o'rtasida sifatli ta'lim olish imkoniyatini yaratishni ta'minlash erta turmush qurishning oldini olish kalitlaridan biri hisoblanadi.

"Oila – maktab – mahalla" uchburchagi muntazam hamkorlikda ish olib borilsa, yoshlarning so'g'lom rivojlanishiga, o'z qobiliyatlarini anglashiga, mustaqil kasb tanlash va xavfsiz munosabatlarni qurishiga ko'maklashadi. "Oila – maktab – mahalla" hamkorligida keng ko'lamli profilaktika chora-tadbirlarini ishlab chiqib, dasturlar amalga oshirilsa, psixologik qo'llab-quvvatlovchi xizmatlar sifatini oshirish yo'lga qo'yilsa, yoshlarimiz o'rtasida xavfsiz, sog'lom hayot tarzi shakllanadi hamda jamiyatni mustahkamlovchi fuqarolik hissi rivojlanadi.

Gulnora MAMATQULOVA,
19-maktab amaliyotchi-psixologi.

Янги қонун: жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида

Соҳадаги муносабатлар тартибга солинди

Замонавий жамият тараққиётида спорт тобора муҳим ўрин эгаллаб бораётгани ҳеч кимга сир эмас. Спорт нафақат инсон саломатлигини мустаҳкамловчи восита, балки ёшлар тарбияси, миллий гурур ва юрт нуфузини оширувчи муҳим омил бўлаяпти. Бугунги кунда мамлакатимизда спорт соҳасига бўлган эътибор янги босқичга кўтарилиб, бу йўналишда кенг кўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси “Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида”ги қонунининг қабул қилиниши спортни ривожлантириш, соғлом турмуш тарзини оммалаштириш ҳамда ёш авлодни ҳар томонлама баркамол этиб тарбиялашда муҳим ҳуқуқий асос вазифасини бажаради. Хар йили ўғил-қизларимиз ўртасида анъанавий тарзда ўтказилиб келинадиган кураш, белбоғли кураш, бокс, футбол, теннис, таэквандо ва бошқа спорт турлари орқали нафақат Марказий Осиёда, балки жаҳон чемпионатларида ҳам давлатимиз байрогини юксакларга кўтараётгани миллатга, Ватанга бўлган фахр туйғуларини ошираётганига барчамиз гувоҳ бўляпмиз.

Бугунги кун реал ҳаётимизга назар ташласак, ёшлар орасида спортга қизиқиш тобора ортиб бораётти. Янги қонун эса айнан шу эҳтиёжни ҳисобга олиб, ҳар бир инсон учун тенг имкониятлар яратиб беради. Энди истаган фуқаро ҳаваскор сифатида югуриш, футбол ўйнаш ёки фитнес билан шуғулланиши, ёхуд профессионал даражада спортчи бўлиш сари дадил қадам ташлаши мумкин. Ана шундай тарихий воқеалардан бири – Ўзбекистон миллий футбол терма жамоасининг ўз тарихида илк бор Жаҳон чемпионати финал босқичига йўлланма олгани бўлди. Бу нафақат футболчилар, балки бутун халқимиз учун катта ғалаба, катта фахрдир.

Бугун спорт тизимини бошқаришда ҳам аниқ ва ягона йўналиш белгиланди. Бундай вазифалар спорт субъектлари – Спорт вазирлиги, Ўзбекистон Миллий олимпия қўмитаси, Ўзбекистон Миллий паралимпия қўмитаси, спорт федерациялари ва бошқа спорт ташкилотлари зиммасига юклатилган. Ҳозирги кунда вазирлик томонидан спорт инфраструктурасини ривожлантириш, янги спорт мактаблари ва клубларини ташкил этиш, ёш истеъодларни қўллаб-қувватлаш каби муҳим ишлар амалга оширилмоқда. Бу эса яқин келажада халқаро миёдонларда юртимиз байрогини кўтарадиган спортчилар сони янада ортишига хизмат қилади.

Яна бир муҳим янгилик бу – спортчи паспорт тизимининг жорий этилишидир. Бу ҳужжат спортчининг кимлиги, қайси клубга тегишли экани ва унинг спорт даражасини аниқ кўрсатиб беради. Натижада спорт соҳасида шаффофлик ва тартиб кучаяди, сохта ёки норасмий фаолиятларга барҳам берилади. Шу билан бирга, спорт ҳакамларининг роли ҳам бугунги кунда янада муҳимлашмоқда. Эндиликда улар нафақат мусобақани бошқаради, балки спортда адолатни таъминловчи асосий шахсга айланади. Бу эса ҳалол рақобат ва спорт маданиятини юксалтиришга хизмат қилади.

Эндиликда, барча спорт усталари, тренерлар, спортчилар, спорт ҳакамлари жисмоний тарбия ва спорт соҳасидаги мутахассислар деб қонун билан эътироф этилди. Спорт клуби спорт фаолияти билан шуғулланиш, спорт турларини ривожлантириш ва оммалаштириш, шунингдек, спортчиларни мусобақаларга тайёрлаш мақсадида ташкил этилади. Энг муҳими шундаки, Спорт клуби, идоравий манқублиги ва мулкчилик шаклидан қатъи назар, юридик шахс мақоми билан ёки юридик шахс мақомисиз ташкил этилиши мумкин.

Шу билан бирга фуқароларнинг иш жойи, яшаш жойи

ҳамда дам олиш жойида жисмоний тарбия ва спортни ташкил этиш, у билан шуғулланиш тартиблари алоҳида норма сифатида белгилаб ўтилди. Иш берувчилар, уларнинг бирлашмалари ва ходимлар ёки уларнинг вакиллик органлари ўртасидаги жамоа шартномалари, келишувлари ва меҳнат шартномаларига ҳам ходимларга жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланиш ҳақида қўшимча шартлар киратилади. Иш берувчилар, уларнинг бирлашмалари ва ходимлар ёки уларнинг вакиллик органлари ўртасидаги жамоа шартномалари, келишувлари ва меҳнат шартномаларига ҳам ходимларга жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланиш ҳақида қўшимча шартлар киратилади. Иш берувчилар, уларнинг бирлашмалари ва ходимлар ёки уларнинг вакиллик органлари ўртасидаги жамоа шартномалари, келишувлари ва меҳнат шартномаларига ҳам ходимларга жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланиш ҳақида қўшимча шартлар киратилади.

Бу нафақат янги норма бўлиши мумкин, балки барча аҳолининг ёшдан қатъи назар уларни спортга бўлган қизиқишлари учун яратиб берилаётган кенг кўламли имкониятлардан биридир. Хулоса қилиб айтганда, бу янгилик икки қарра тарихий аҳамиятга эга: бир томондан, спорт соҳасини тартибга солувчи янги қонун кучга кирди, иккинчи томондан эса миллий футболимизнинг энг юқори босқичга чиқишига замин яратиб беради.

Севдо ХАКИМҲЎЖАЕВА, Ташкент давлат юридик университети Оммавий ҳуқуқ факультети талабаси.

Inson qadri

Adolatli jamiyatda gender kamsitishga qarshi qat’iy choralar bor

Insoniyat taraqqiyotining bugungi bosqichida xotin-qizlar va erkaklar o’rtasidagi tenglik shunchaki axloqiy tushuncha emas, balki qat’iy qonunlar bilan himoyalangan ijtimoiy zaruriyatdir. O’zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 58-moddasi har ikki jins vakillariga davlat va jamiyat ishlarini boshqarishda, jamiyat va davlat hayotining boshqa sohalarida, jumladan, ta’lim, siyosat, iqtisod, sportda mutlaqo teng imkoniyatlarni kafolatlaydi. Ammo qonunchilik bu bilan cheklanib qolmasdan, ushbu tenglikni buzganlik yoki uni shubha ostiga olganlik uchun qat’iy moddiy va huquqiy jazo choralarini ham belgilab qo’yan.

Ayniqsa, jamiyatimizda ildiz otgan ayrim noto’g’ri qarashlarga nisbatan qonuniy choralar kuchaytirilgan e’tiborga molik. Bugungi kunda jins bo’yicha kamsitishni targ’ib qilish, ayol va erkak tengligini ochiqdan-ochiq inkor etish yoki bu kabi qarashlarni turli yo’llar bilan oqlash shunchaki "shaxsiy fikr" hisoblanmaydi. Masalan, "ayol kishining o’rni oshxonada", "ayolga o’qishni kim qo’yibdi" qabilidagi cheklolvar yoki erkaklarga nisbatan "erkak kishi ham dizayner yoki oshpaz bo’ladimi" yoki "erkak kishi yig’lasa uyat bo’ladi" degan asossiz qoliplarni ommaviy ravishda tarqatish endilikda qonuniy javobgarlikka sabab bo’ladi.

Ma’muriy javobgarlik to’g’risidagi kodeksning 189/2-moddasiga binoan, bunday qilmishlar uchun bazaviy hisoblash miqdorining o’n baravaridan

yigirma baravarigacha miqdorda jarima belgilangan. Bu degani, kmdir ommaviy ravishda yoki ijtimoiy tarmoqlar orqali gender tengsizlikni targ’ib qilsa, u nafaqat ma’naviy, balki bevosita katta miqdordagi moddiy zarar ko’radi. Qonunning bu qat’iyati jamiyatda bir jinsning ikkinchisidan ustunligi haqidagi asossiz iddaolarga nisbatan davlatning keskin irodasini ko’rsatadi.

Kamsitishning har qanday ko’rinishi – xoh u ishga qabul qilishda homiladorlik yoki oilaviy sharoitni vaj qilib ko’rsatish (bevosita kamsitish), xoh teng malaka uchun ayollarga kamroq haq to’lash bo’lsin – barchasi qonun buzilishi hisoblanadi. Hatto maishiy darajada, oilaviy munosabatlarda ham uy mehnatini faqat bir jins zimmasiga yuklash yoki majburiy nikoh kabi holatlar qat’iyan taqiqlangan. Qonunchilik ota-onaga bolani parvarishlash

bo’yicha ta’tilni o’zaro taqsimlash huquqini berish orqali erkaklarning ham oiladagi mas’uliyatini huquqiy jihatdan mustahkamlab qo’ydi.

Eng muhim jihati shundaki, kamsitishga uchragan shaxslar o’z huquqlarini tiklash uchun sudga murojaat qilganlarida, ulardan hech qanday davlat boji undirilmaydi. Bu esa jabrlanuvchining moliyaviy holatidan qat’i nazar, adolat qaror topishini ta’minlaydi. Shuningdek, bunday ishlarni sudda ko’rish jarayonida advokatlar xizmati ham fuqaroning xohishiga ko’ra to’liq davlat hisobidan qoplanishi mumkin.

Xulosa o’rnida aytish joizki, gender tengligini buzganlik uchun belgilangan jarimalar va javobgarlik choralari jamiyatning har bir a’zosiga birdek daxldordir. Qonun barchaga jinsidan qat’i nazar bir xil qo’llaniladi va bu muvozanatni buzishga uringan har qanday harakat huquqiy jazo bilan jilovlanadi. Zero, adolatli jamiyatda insonning qadri uning jinsi bilan emas, balki bilimi, mehnati va jamiyatga keltirayotgan foydasi bilan o’lchanishi shart.

Charosxon NEMATOVA, Toshkent davlat yuridik universiteti talabasi.

«O’zbekiston – 2030» strategiyasi

To’siqsiz turizm

qiyinchiliklarsiz foydalangani singari, nogironlar ham bu imkoniyatdan to’siqsiz foydalanish imkoniga ega.

Bilamizki, Konstitutsiyamizda O’zbekiston ijtimoiy davlat ekanligi belgilab qo’yilgan. Bu degani barchaga ijtimoiy jihatdan yordam ko’rsatiladi. Bunga shu to’siqsiz turizm loyhasining ham amaliyotga joriy etilishi yaqqol misol bo’la oladi. Ushbu tushuncha faqatgina "panduslar o’rnatish" bilan cheklanib qolmay, balki butun boshli servis zanjirini – mehmonxonalar, restoranlar, muzeylar, transport tizimi va raqamli axborot manbalarini barcha uchun tushunarli va qulay holatga keltirishni anglatadi.

To’g’ri, ularning nuqsioni bo’lishi mumkin, lekin bu degani ishtirok eta olmaydi degani emas. Jahon arenalarida necha minglab paralimpiyachilar yuqori malakalarni zabt etmoqda. Inklyuziv muhit yaratish davlat siyosatining ustovor yo’nalishiga aylandi. Xususan, yangi

tahrirdagi Konstitutsiyamizda nogironligi bo’lgan shaxslarning huquqlari va ularga shart-sharoitlar yaratish bo’yicha normalarning belgilanishi turizm sohasida ham tub islohotlarni amalga oshirishga muvaffaqiyatli poydevor bo’ldi. Nafaqat ularni sportda qo’llab-quvvatlash, shu bilan birga, istalgan sohada qo’llab-quvvatlash uchun barcha zarur shart-sharoitlar yaratilmoqda. Yana bitta misol: muzeylarga inklyuziv shart-sharoitlar yaratish maqsadida 53 ta muzeyda pandus yo’lakchasi, 9 ta muzeyda ko’tarilish vositasi (lift) o’rnatildi va 35 ga yaqin muzeylarda audiogidlar tashkil etildi. Ko’rib turganimizdek, shuncha imkoniyatlar yaratilishiga qaramasdan, ushbu davstda juda ko’plab muammolar mavjud. Bugungi kunda turistik xizmatlarning ko’pchiligi onlayn platformalar orqali amalga oshirilmoqda. Biroq ko’rish qobiliyati cheklangan shaxslar uchun saytlarning ekran o’quvchi dasturlariga moslashmagunligi

yoki eshitish qobiliyati cheklanganlar uchun video-kontentlarda surdotalajima va subtitrlar yo’qligi katta to’siq bo’lib qolmoqda. Fizik to’siqlardan tashqari, psixologik to’siqlar ham mavjud. Turizm sohasi xodimlarining (gidlar, ofitsiantlar, mehmonxona xodimlari) nogironligi bo’lgan shaxslar bilan muloqot qilish etikasini yetarli darajada bilmasligi inklyuziv servis sifatiga salbiy ta’sir ko’rsatadi. Bularga yechim sifatida ko’proq ular uchun alohida xizmat ko’rsatuvchi xodimlarni ishga olish kerak.

Haqiqiy to’siqsiz muhitni yaratish uchun nafaqat me’moriy to’siqlarni, balki axborot va psixologik to’siqlar"ni ham bartaraf etish strategik zaruriyatdir. To’siqsiz muhitni shakllantirish orqali biz nafaqat o’z fuqarolarimizning konstitutsiyaviy huquqlarini ta’minlaymiz, balki O’zbekistonning xalqaro hamjamiyatda insonparvar va zamonaviy demokratik davlat sifatidagi nufuzini yanada mustahkamlaymiz.

Anbaroy JUMABOYEVA, Toshkent davlar yuridik universiteti 3-kurs talabasi.

Ёнғин хавфсизлиги ойлуги

Ҳамжиҳатликда ўтказайлик

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Фавқулодда вазиятлар органлари фаолиятини янада тақомиллаштиришга доир ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида” 2025 йил 20 октябрдаги ПҚ-310-сон қарори ва Фавқулодда вазиятлар вазирининг “Фавқулодда вазиятлар органлари томонидан фавқулодда вазият ва ёнғинларни олдини олиш борасида ўтказилаётган профилактик тадбирларнинг самарадорлигини янги босқичга олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида” 2025 йил 1 ноябрдаги 205-сон буйруғига асосан мамлакатимизда май ойи “Фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ойлуги” деб эълон қилинган.

Бўлимимиз ходимлари ойллик доирасида маҳаллабай, уйма-уй юриб тарғибот-ташвиқот ишлари асносида фуқароларга 1348 та тарқатма материаллар тарқатишган. Ижтимоий соҳа объектлари, маҳаллалар, соғлиқни сақлаш ва тадбиркорлик субъектларида аҳоли ва жамоалари орасида

кенг қамровли профилактик учрашувлар ташкил этилиб боришмоқда. Туманда “Долзарб-30 кун” ойлугини ўтказиш даврида давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари, бошқа ташкилотлар раҳбарларига:

ҳайъатлар, бошқарувлар, кенгашлар мажлисларида идоравий мансуб объектлар ва уй-жой фонднинг техник ҳолати, ёнғин хавфсизлиги масалаларини кўриб чиқиш, газ, энергетика, сув ҳўжалиги ва истиш мосламаларининг ҳолати ва созланига алоҳида эътибор қаратиш;

ташкилотларнинг объектлари ва уй-жой фондни ёнғинга хавфсиз ҳолатга келтириш учун ажратилган маблағлардан қатъий равишда мақсадли фойдаланилиши устидан назорат ўрнатилишини таъминлаш;

ёнғин хавфсизлиги меъёрлари бузилишининг ҳар бир ҳолати бўйича пухта текширувлар ўтказиш, ёнғин рўй беришига йўл қўйган раҳбарларга нисбатан қонун ҳужжатларига мувофиқ таъсир чораларини

кўриш;

объектлардаги ёнғин хавфсизлиги бўлинмаларини ёнғин ўчириш техникаси, асбоб-ускуналар ва анжомлар билан таъминлаш чора-тадбирларини кўриш;

ишчилар, хизматчилар, таълим муассасалари ўқувчилари ва аҳоли ўртасида ёнғинга қарши тарғибот ўтказиш ва ёнғин хавфсизлиги чора-тадбирларини қўллашнинг ўргатиш ишларини кучайтириш, жамоатчиликни ёнғинларнинг олдини олиш тадбирларига кенг жалб этиш белгилаб қўйилган.

Бу масалалар ва режалар асосида давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, ҳўжалик бирлашмалари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ҳамда ташкилий-ҳўқуқий шаклидан ва идоравий бўйсунувидан қатъи назар бошқа ташкилотлар, уларнинг ходимлари, шунингдек, яқка тартибдаги тадбиркорлар ва фуқаролар учун фаол ва ташаббускор бўлишини таъминлашимиз зарур.

Д.МУХАММЕДОВ, туман ФВБ кичик инспектори, оддий аскар.

Шифокор маслаҳати

Камқонлик сабаблари ва унинг олдини олиш омиллари

Микроэлементлар боланинг тўлақонли ривожланиши ва катта ёшдаги одамларнинг соғлом фаолият кўрсатиши учун ҳаётий зарур моддалар ҳисобланади. Ушбу моддаларнинг етишмаслиги ҳар биримизнинг соғлигимиз ва умуман оғанда, бутун бир миллат фаровонлигида ўз аксини намоён этади. Кўпинча, “яширин очлик” муаммосига юзаки қаралади. Бу ҳам темир танқислиги ва камқонлик, ҳам йод танқислиги ҳолати (буқок), ҳам А витаминининг етишмаслиги сабабидир. Бироқ мана шу касалликларнинг ҳаммаси миллат саломатлигига умумий таъсир қилади. Агар инсон етарли миқдорда озик моддалар ва маъданларга эга бўлмаса, бу албатта, унинг саломатлигига, кайфиятига ва яқинлари билан муносабатларига ўз таъсирини кўрсатади.

Камқонлик – бунда қон таркибида эритроцитлар миқдори ва гемоглобин концентрацияси камайди, тананда темир, фолат кислотаси, витамин В 12 ва нутриентларнинг етишмаслиги натижасида пайдо бўладиган хасталик ҳисобланади. Темир моддаси инсон организмнинг ҳар бир ҳужайрасида мавжуд

бўлиб, у организм бўйлаб кистлорд ташиб юришда жуда муҳим роль ўйнайди. Болаларда, айниқса, ҳомилдор ва туғиш ёшидаги аёлларда темирга бўлган эҳтиёж эркакларга нисбатан 3-5 марта юқори бўлади, шунинг учун камқонлик билан кўпроқ ҳомилдор аёллар ва болалар касалланади.

Камқонликдан азият чекадиган болалар, одатда жисмоний ва ақлий ривожланиш бора-бора ўз тенқурларидан орқанда қоладилар, улар тез-тез хасталаниб, толиқиб туришлари, дарс тайёрлашни истамасликлари мумкин. Агар аёл киши ҳомилдорлик пайтида камқонлик дардига йўлиқса, у вази етарли бўлмаган заиф болани дунёга келтириши мумкин, бу эса кичкинтой учун хатарлидир. Айрим ҳолларда камқонлик оналар ўлимига олиб келиши мумкин.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра, дунёнинг 40 фоиз аҳолиси камқонликдан азият чекар экан, шулардан 75 фоиз темир танқислиги туфайли юзага келар экан. Бизнинг республикамизда ҳомилдор аёлларнинг 80 фоизи, туғиш ёшидаги аёлларнинг 60 фоизи ва 57 фоиз болалар камқонликдан азият чекади.

Камқонлик касаллиги бутун дунёда, шу жумладан, Ўзбекистонда ҳам долзарб муаммо ҳисобланади. Жаҳон банки маълумотларига кўра, камқон-

лик асоратлари оқибатида келтирилган зарарлар ҳар бир мамлакат йиллик миллий даромадининг 5 фоизини, касалликларнинг олдини олишга қаратилган чора-тадбирлар эса 0,3 фоизини ташкил этади.

Темир танқислиги икки ёшгача бўлган болаларда ақлий ривожланишни пасайтиради. Шунинг учун ҳомилдор, туғиш ёшидаги аёллар ва эмизикли оналар темир моддаси ва фолат кислоталари билан бойитилган ундан тайёрланган маҳсулотларни истеъмол қилишлари ниҳоятда муҳимдир.

Одамда камқонлик касаллигининг келиб чиқиш сабаблари: танага етарли миқдорда озик-овқат билан темир моддаси тушмаса;

танага тушган темир моддаси айрим ичак касалликлари туфайли яқши сўрилмаसा; шунингдек, ҳомилдор ва кўкрак сути билан боқайтган аёлларда; чақалокларга қўшимча овқат бериш даврида; тез ўсаётган кичик ёшдаги болаларда, айниқса, гўдакларда, ўсимларда (12-17 ёшлар); туғишлар орасидаги давр 3 йилдан кам бўлиб, она организми етарлича тикланиб олмаган бўлса;

туғиш ёки ҳайз кўриш вақтида қон кетиш, ўсма-саратон ёки ошқозон-ичак яраси касаллиги сабабли кўп қон йўқотиш ва гижжаси борларда.

Камқонлик жуда кам ҳоллар-

да одамнинг нобуд бўлишига сабаб бўлади. Бироқ бу жиддий оқибатларга олиб келиши мумкин.

Темир моддаси деярли барча озик-овқат маҳсулотларида бўлади, аммо чой, шакар, сут, ёғларда бу модда бўлмайди. Чой организмда ҳайвон маҳсулотлари таркибидаги темир моддасининг 40 фоизини, ўсимликлар таркибидаги эса 70-100 фоизини сўриштиришга тўқсунлик қилади. Шунинг учун чойни овқатлангандан кейин 30-60 дақиқадан сўнг ичиш тавсия этилади. 3 ёшгача бўлган болаларга эса умуман ҳақ истеъмол қилиш ман этилади. Шуни ёдда тутиш керакки, овқат еганда чой ичилса, ҳамма қўрилган чораларнинг фойдаси бўлмайди. Чой ўрнини шарбат, компот, қайнатилган сув ёки маъданли сув босиши мумкин.

Камқонликнинг олдини олиш қийин эмас. Бунинг учун темир моддасига бой бўлган овқатларни истеъмол қилиш қиёфа. Улардаги темир моддасининг сўрилишини оsonлаштириш учун С витаминга бой бўлган озик-овқатлар (сабзи, мева ва кўклатлар) билан биргаликда истеъмол қилиш керак.

Камқонликнинг олдини олиш мақсадида уч турдаги озик-овқат маҳсулотларини: дуккақилар (ловия, нўхат, мош) ва жўҳори;

гўшт ва балиқ маҳсулотла-

ри (янги узилган, қуртилган ёки консерваланган ҳолда) истеъмол қилиш керак.

Ҳеч бўлмаганда уларнинг 2 турини – дуккақилар ёки жўҳори ташкил этиш лозим. Агар гўшт ва балиқ бўлмаса, сабзавот, мева ва кўклатлари дуккақилар ва гуруч билан истеъмол қилиш зарур. Мабодо сабзавот, мева ва кўклатлар бўлмаса, гўшт ва балиқни дуккақилар ва жўҳори билан ейиш мумкин. Хуллас, ҳеч бўлмагандан икки турдаги озик-овқатларни: дуккақилар ва жўҳорини истеъмол қилиш лозим.

Ҳомилдор ва эмизикли аёллар ҳар куни 70-80 грамм гўшт ёки 100 грамм балиқ, шунингдек, тухум ва дуккақиларни (ловия, нўхат, мош) истеъмол қилиш зарур. Агар гўшт ва балиқ бўлмаса, урнига ловия, мош, нўхат, гуруч, жўҳори, макарон маҳсулотлари ёки картошка ейиш мумкин, лекин уларни сабзавот ва мевалар билан истеъмол қилиш керак-лигини унутмаслик зарур.

Бола туғилгандан то 6 ойлик бўлгунча қандар фақат она сути билан боқинг. Чақалоқ ёки болага чой берманг, бу билан камқонлик ёки бошқа касалликлар пайдо бўлиши эҳтимолини камайтирган бўлмасиз. Болага олти ойлик бўлгандан кейин қўшимча овқатлар беришни бошлаш керак. Лекин имкони борида, қўшимча овқатлантириш билан бирга

болаларни икки ёшгача кўрак сути билан ҳам боқишни тўхтатмаслик лозим.

Ҳомилдор ва эмизикли аёллар, 6 ойликдан 2 ёшгача бўлган болалар шифокор кўрсатмаларига кўра ва унинг назорати остида таркибида темир моддаси бўлган препаратларни қабул қилишлари керак. Сизда ёки оилангиз аъзосида қуйидаги белгилар кузатилса, албатта, шифокорга мурожаат этишингиз керак: чарчоқлик, сустлик (бўшагандан қувватсизлик, ҳансираш, бош айланиши, иштаҳанинг йўқлиги – таъм билишининг ўзгариши, масалан, аччиқ ва шўр овқатларни ейишга хоҳиш пайдо бўлиши, рангининг оқариши, айниқса, кафтлар ва кўзнинг пастки қовоқлари ички қисмининг оқариши.

Бизнинг организмимиз шундай яратилганки, у саломатлик учун қанча керак бўлса, шуна миқдорда витаминларни олади. Шундай экан, таркибида темир моддаси мавжуд бўлган, фолат кислотаси, В1 ва В2 каби витаминлар билан бойитилган маҳсулотларни истеъмол қилиб, ўзингизни ва яқинларингизни касалликлардан ҳимоя қилинг!

Г.КАМОЛОВА, 1-тоифали врач кардиолог, Т.МАҲМАДАЛИЕВ, Республика Саломатлик стратегик ривожланиш институтининг туман бўлими врач.

Ҳикматлар

*Эзгулик ҳам бўҳтон қарши-сида оғиздир.

*Ҳаммага дўст бўлган одам менинг дўстим эмас.

*Ҳасадқўйлар ўлар-у ҳасад ҳеч қачон ўлмас.

*Урфга кирган гуноҳлар олижаноблик бўлиб туюлади.

*Грамматика ҳатто шохларга ҳам амру фармон беради.

МОЛБЕР

Bo’riyev Zikirillo Ziydullayevichga tegishli 2022-yilda ishlab chiqarilgan, davlat raqam belgisi 75 R 500 LA bo’lgan «Cobolt» rusumli yengil avtomobilga 2024-yil 3-aprelda berilgan AAG № 3797963 raqamli avtomototransport vositasi to’yxatdan o’tkazilganligi to’g’risidagi guvohnoma yo’qolganligi sababli **BEKOR QILINADI.**

x x x

Tursunov Parda Eshmatovichga 2009-yil 31-iyulda berilgan «B, C, D» toifali AA № 847445 raqamli haydovchilik guvohnomasi yo’qolganligi sababli **BEKOR QILINADI.**

x x x

Alimov Farxot Umarovichga 2008-yil 25-oktabrda berilgan «B» toifali AA № 321902 raqamli haydovchilik guvohnomasi yo’qolganligi sababli **BEKOR QILINADI.**

x x x

Saidov Baxtiyor Ilhomovichga 2013-yil 7-sentabrda berilgan «B, C» toifali AC № 099822 raqamli haydovchilik guvohnomasi yo’qolganligi sababli **BEKOR QILINADI.**

